

Jaarverslag 2019

De activiteiten van de Koepel Adviesraden Sociaal Domein worden mede mogelijk gemaakt door het Ministerie van VWS

Koepel Adviesraden Sociaal Domein

Zalmsteek 23, 3192 MC Hoogvliet-Rt | secretariaat@koepeladviesradensociaaldomein.nl
KvK nummer 24432298 | Bank NL83RABO0104172681 | www.koepeladviesradensociaaldomein.nl

Inleiding

Het was een mooi én turbulent jaar: 2019. Mooi omdat we heel veel persoonlijk in contact waren met onze leden. We ontvingen honderden adviesraadsleden voor een training. Nog eens ruim 120 adviesraadsleden kwamen naar onze regionale inspiratiebijeenkomsten. Maar ook initieerden we voor het eerst bijeenkomsten voor de samenwerkingspartners van adviesraden: ambtelijk secretarissen, wethouders en beleidsmedewerkers. Want alleen als er constructief met hen wordt samengewerkt kan de adviesraad echt van toegevoegde waarde zijn.

In 2019 verschenen er ook veel mooie AdviesWijzers, handreikingen en nieuwsbrieven. En we barsten nog van de inspiratie en ideeën voor producten en bijeenkomsten voor de komende tijd. En het allerbelangrijkst: van leden ontvangen we positieve feedback op dat wat we aanbieden! De onderwerpen voor publicaties en bijeenkomsten bedenken we dan ook samen met leden. Doordat we zoveel persoonlijk in contact met hen zijn, horen we continue wat de behoeftes zijn van onze leden. En dit door vertalen naar concrete dienstverlening is de belangrijkste taak die wij hebben.

Maar ook was het een turbulent jaar. We kregen in 2019 namelijk te maken met een flinke verandering. Het werd duidelijk dat de subsidie vanuit het ministerie van VWS vanaf 1 januari 2020 zou stoppen. Dat betekent dat we vanaf dat moment €300.000,- minder te besteden hebben.

2019 hebben we benut om ons voor te bereiden op een begroting die aanzienlijk kleiner is dan de afgelopen jaren. Mede hierdoor hebben we heel kritisch naar onze dienstverlening moeten kijken. We hebben op een rij gezet welke diensten/producten de meeste toegevoegde waarde hebben voor de meeste leden. Met als resultaat een voorstel voor een dienstenpakket vanaf 2020: kleiner en gericht dan nu. In dit proces hebben we onze leden nauw betrokken. We zijn met ze in gesprek gegaan om echt goed te kunnen bepalen wat de koers vanaf 2020 zou zijn. Uiteindelijk hebben zij tijdens de Algemene Ledenvergadering in november officieel ingestemd met het nieuwe dienstenpakket.

Eigenlijk kijken we met heel veel trots naar de organisatie die er nu staat. Het is gelukt om ons in 2019 heel goed voor te bereiden op een andere manier van werken. Gericht en met meer focus op de concrete behoeftes van onze leden. Zo hebben we ons trainingswerk uitgebouwd, want leden maken duidelijk dat ze behoefte hebben aan deskundigheidsbevordering, persoonlijk contact en uitwisseling. Leden blijken er ook geen moeite mee te hebben om hiervoor een eigen bijdrage te betalen, naast de contributie. Doelbewust verzorgden we de meeste trainingen zelf, door het bureau van de Koepel. Omdat wij goed weten wat er leeft onder leden en hoe we dit kunnen verwerken in trainingsprogramma's. In 2020 zullen we dit ook uitbouwen door de inzet van externe trainers, met specifieke kennis van bepaalde thema's.

We hebben geïnvesteerd in het opbouwen van een netwerk van mensen die bereid zijn om blogs te schrijven voor de Koepel. Hierin delen ze actuele thema's binnen het sociaal domein, waardevol 'vertaald' naar de belevingswereld van adviesraden. Als bureau hebben we in 2019 de tijd genomen om te inventariseren welke onderwerpen leden terug willen zien in blogs en vervolgens zijn we op zoek gegaan naar bloggers die hier op willen aansluiten én bereid zijn om nu en in de toekomst kennis en inzichten te delen. Een waardevol proces, waar we nog jaren profijt van kunnen hebben.

We zijn gestart met de vernieuwing van de online ladekast (de lancering is in februari 2020). We gaan hierbij werken met themadossiers, wat het voor leden veel makkelijker maakt om gerichte informatie te vinden. En daarnaast hebben we een nieuw product gelanceerd: onze handreikingen. Publicaties die relatief weinig tijd kosten om te maken, omdat we hierin samenwerken met externe experts die hun kennis en ervaring delen. We hoeven hierbij zelf het wiel niet uit te vinden dus! De handreikingen blijken heel concreet toepasbaar in het dagelijks werk van onze leden. Bovendien zijn ze actueel en makkelijk te onderhouden.

We hebben in 2019 afscheid genomen van 2 van de 5 bureauleden. Zij besloten zelf om hun kennis buiten de Koepel in te gaan zetten. We hebben dit opgevangen met externe adviseurs, die als ZZP-ers bij de Koepel betrokken werden voor specifieke thema's. Ze schreven handreikingen voor ons en/of verzorgden een bijeenkomst.

2019 was dus het jaar van verandering. We hebben focus aan moeten brengen, maar gelukkig staan we nog met trots achter onze dienstverlening. We hebben een ledengroei doorgemaakt en ook hier zijn we natuurlijk heel erg blij mee. Met veel positieve energie kijken we naar 2020 en de jaren erna. Er staan mooie thema's, handreikingen, trainingen en bijeenkomsten op het programma. En we blijven volop in contact met onze leden om te horen waar hun wensen en behoeftes liggen.

Tenslotte willen we op deze plek onze leden bedanken. Voor het kritisch meedenken over onze dienstverlening en veranderende begroting, voor het meebewegen en voor het geduld. Hun inzet, betrokkenheid en deskundigheid beperkt zich niet alleen tot hun werk in de adviesraad, maar ervaren wij ook in het contact met ons als Koepel.

Namens het gehele bureau en bestuur,

Bert Holman
Voorzitter

Voor u ligt de rapportage van de Koepel van januari t/m december 2019. Dit is het inhoudelijk verantwoordingsdocument vanuit het bestuur naar onze leden. Hiermee geven wij u een beeld van de uitgevoerde activiteiten en gerealiseerde doelen in 2019.

Highlights Koepel Adviesraden Sociaal Domein 2019

- Een **groei** van 15 leden (30 nieuwe leden en 15 opzeggingen)
- Vijf trainingen met een open inschrijving '**Een adviesraad met toegevoegde waarde**' (Utrecht, Texel, Sittard, Eindhoven en Noordwolde: in totaal ongeveer 110 deelnemers)
- Nieuwe training gelanceerd: '**Adviseren kan je leren**'. In Q2 vond deze plaats in Noordwolde (open inschrijving, 12 deelnemers). In Q3 vond deze training 2x plaats in Utrecht (open inschrijving, in totaal 40 deelnemers) en ook in Q4 boden we deze training aan in Utrecht (open inschrijving, 20 deelnemers)
- Nieuwe training gelanceerd: '**Effectief vergaderen**' (training op maat; wordt aangeboden vanaf Q2)
- **Netwerkbijeenkomst voor ambtelijk secretarissen** op 1 maart in Amersfoort (25 deelnemers)
- **Inspiratiebijeenkomst voor beleidsmedewerkers** sociaal domein. Dit jaar hebben we deze bijeenkomst 2x georganiseerd in Utrecht (in totaal 25 deelnemers)
- **Inspiratiebijeenkomst voor wethouders** sociaal domein: dit jaar 1x georganiseerd in Amersfoort (20 deelnemers)
- Vier **bijeenkomsten** in samenwerking met het LSA; Adviesraden en bewonersinitiatieven: wat hebben ze elkaar te bieden? (45 deelnemers)
- **Pilot provinciale inspiratiebijeenkomst** voor adviesraden; in Overijssel op 22 maart (50 deelnemers)
- **Vervolg: provinciale inspiratiebijeenkomst** voor adviesraden in Limburg (65 deelnemers) georganiseerd met Huis voor de Zorg Limburg
- **Vervolg: provinciale inspiratiebijeenkomsten** voor adviesraden in Noord Holland, Zuid Holland, Brabant, Utrecht en Drenthe/Friesland/Groningen (in totaal ongeveer 120 deelnemers)
- **ALV** gecombineerd met **inspirerend workshopprogramma (voorjaar)** voor leden (60 deelnemers)
- **ALV najaar** voor leden (60 deelnemers)
- **Hannie van Leeuwenlezing** door Jet Bussemaker (110 deelnemers)
- 10 **AdviesWijzers**
- 12 **Handreikingen**
- 82 nieuwe **blogs** over vernieuwende thema's in het sociaal domein
- Eén **publicatie** over werk&inkomen;
- Negen **interviews** met voorzitters van een adviesraad
- 3 **infographics**; over Adviseren, Signalen ophalen en Perspectief van adviseren
- 11 maandelijks **nieuwsbrieven**

- 58 **Nieuwsflitsen** (of dergelijke mailings als uitnodigingen/aankondigingen)
- 5 **Polls** onder leden
- 48 adviesraden maakten gebruik van onze **training op maat**
- 856 aanmeldingen voor het **online forum**
- Officiële lancering online **ontmoetingsplein** voor leden; plek waar leden elkaar kunnen ondersteunen in hun werk d.m.v. kennisuitwisseling (blogs, forum en sparringpartners) (online t/m Q3)
- 1150 leden binnen onze **LinkedIn groep**
- **Inventarisatie** onder gemeenten: Welke raden zijn er actief in uw gemeente, die adviseren vanuit inwonersperspectief? (150 reacties) met als doel duidelijkheid te krijgen aan wie wij onze ondersteuning nog meer kunnen bieden en om zicht te krijgen op potentiële leden.
- 28 **concrete vragen** van leden voor onze (beleids)adviseurs betreffende het functioneren van hun adviesraad, toegevoegde waarde e/o praktische ondersteuning.

Inhoudsopgave

1. Programmalijn A: Netwerkontwikkeling	pag. 7
2. Programmalijn B: Versterken participatie en burgerschap	pag. 15
3. Programmalijn C: Regievoeren en vernieuwing	pag. 19
4. Interne organisatie D: Bestuur, Secretariaat en Administratie voeren	pag. 22
5. Herbezinning op positie van de Koepel (E)	pag. 25
6. Bijdrage aan Evaluatie HLZ (F)	pag. 28
Bijlagen	pag. 29

De activiteiten en de resultaten in 2019

In deze rapportage worden per programmalijn de activiteiten genoemd van januari t/m december 2019.

1. Programmalijn A: Netwerkontwikkeling

De leden van de Koepel vinden het van groot belang dat de vereniging de leden faciliteert in het verbinden en het ontmoeten van andere leden. Hiervoor worden regelmatig trainingen en bijeenkomsten georganiseerd.

Activiteit	Doel	Gerealiseerd in 2019
A		
Ontmoeting met leden (regionale/provinciale bijeenkomsten)		Q1: Samen met 3 regionale contactpersonen hebben we een inspiratie- en netwerkbijeenkomst in de provincie <u>Overijssel</u> georganiseerd. Q2: Samen met de regionale contactpersonen in <u>Limburg</u> en het Huis van de Zorg hebben we hier in mei een regionale inspiratiesessie georganiseerd over de samenwerking tussen adviesraden en gemeente. Q2 en Q3: Start voorbereidende werkzaamheden om nog 5 provinciale bijeenkomsten te organiseren (<i>zie toelichting</i>) Q3 en Q4: Succesvol verloop van 5 provinciale bijeenkomsten in Helmond, Dordrecht, Assen, Alkmaar en Utrecht (per bijeenkomst ongeveer 30 deelnemers).
ALV mei 2019		Q2: In mei waren er 50 deelnemers aanwezig bij de ALV. Vooraf ontvingen we ongeveer 60 leden voor 2 inspirerende workshops (<i>zie toelichting</i>)
ALV november 2019		Q2 en Q3: voorbereidende werkzaamheden (met name met zicht op onze situatie in 2020 en de communicatie hiervan met onze leden) Q4: In november waren er 60 leden aanwezig bij de Algemene Ledenvergadering. Zij waren aansluitend ook aanwezig bij de Hannie van Leeuwenlezing (<i>zie toelichting</i>)
Hannie van Leeuwen lezing november 2019		Q1: Onder leden hebben we een poll uitgezet met de vraag wie zij graag als spreker zien tijdens de Hannie van Leeuwenlezing Q2 en Q3: Voorbereidende werkzaamheden; regelen van hoofdspreker en nadenken over de vernieuwde opzet van de lezing Q4: Jet Bussemaker was onze spreker tijdens de Hannie van Leeuwenlezing. Daarnaast ontvingen we wethouder Henk ten Hulscher (Meppel) als co-referent. We ontvingen ongeveer 140 deelnemers (<i>zie toelichting</i>)
Bijeenkomsten in het land (2 per regio)		Netwerkbijeenkomsten i.s.m. het LSA (4x) Q1: Gestart met de voorbereidingen en organisatie van vier bijeenkomsten (juni, juli en sept.) i.s.m. het LSA:

		<p>Adviesraden en bewonersinitiatieven: wat hebben ze elkaar te bieden? (<i>zie toelichting</i>)</p> <p>Q2 en Q3 : Vier succesvolle bijeenkomsten gerealiseerd (in Alkmaar Helmond, Nijmegen en Tolbert)(in totaal 45 deelnemers)</p> <p>Netwerkbijeenkomst voor ambtelijk secretarissen: vond plaats in maart 2019; 25 deelnemers (<i>zie toelichting</i>)</p> <p>Inspiratiebijeenkomst voor beleidsmedewerkers: vond plaats in mei 2019; 16 deelnemers. Wegens succes kreeg deze bijeenkomst een vervolg in november 2019; 5 deelnemers (<i>zie toelichting</i>)</p> <p>Inspiratiebijeenkomsten voor wethouders: vond plaats in oktober 2019; 20 deelnemers (<i>zie toelichting</i>)</p> <p>Training 'Een adviesraad met toegevoegde waarde': Q1: Vijf trainingen: in Utrecht, Texel, Sittard, Eindhoven en Noordwolde: in totaal ongeveer 110 deelnemers (<i>zie toelichting</i>)</p> <p>Nieuwe training gelanceerd: 'Adviseren kan je leren': Q2: Eerste training vond plaats in Noordwolde en was succesvol (20 deelnemers). Q3 en Q4: Als vervolg organiseerden we deze training nog 3x in Utrecht (60 deelnemers in totaal)</p> <p>Nieuwe training ontwikkeld en gelanceerd: 'Effectief vergaderen' (training op maat; kan geboekt worden vanaf Q2). (<i>zie toelichting</i>)</p> <p>Trainingen op maat: We hebben 48 trainingen op maat aangeboden, verdeeld over het hele land, over diverse onderwerpen waarmee adviesraden zich bezighouden.</p>
	PR, communicatie en ledenwerving	<p>Q1 – Q4: Doorlopend is de werving voor de trainingen 'Een adviesraad met toegevoegde waarde', de training 'Adviseren kan je leren' en de trainingen op maat</p> <p>Q1: Communicatie, werving en evaluatie van netwerkbijeenkomst voor ambtelijk secretarissen</p> <p>Q1 – Q4: Communicatie, werving en evaluatie bijeenkomst voor beleidsmedewerkers</p> <p>Q1 en Q2: Communicatie en werving voor de netwerkbijeenkomsten i.s.m. het LSA</p> <p>Q1 – Q4: Communicatie en werving voor de 5 provinciale inspiratiebijeenkomsten</p>

	<p>Q1 – Q3: Communicatie en werving voor bijeenkomst voor wethouders</p> <p>Q1: Mailing naar gemeenten waarvan de adviesraad nog geen lid is, om hen te enthousiasmeren voor het lidmaatschap</p> <p>Q1 – Q4: Communicatie met deelnemers van trainingen en bijeenkomsten die nog geen lid zijn van de Koepel (trainingen zijn tegen betaling ook toegankelijk voor niet-leden); hen zodoende enthousiasmeren voor het lidmaatschap</p> <p>Q1 en Q2: Actualiseren van contactgegevens van leden en niet-leden t.b.v. correcte informatievoorziening</p> <p>Q2 en Q3: Voorbereidende werkzaamheden voor een ledenwerfcampagne in september</p> <p>Q3: Ledenwerfcampagne (<i>zie toelichting bij hoofdstuk 4</i>)</p> <p>Q1 – Q4: In het jaarplan 2019 hadden we opgenomen dat we mogelijk een 'Aangesloten bij' logo wilden ontwikkelen voor leden. In persoonlijk contact met leden lieten zij echter weten hier weinig behoefte aan te hebben. Daarom hebben we besloten hier geen verdere actie op te ondernemen.</p>
--	---

Algemene Ledenvergadering voorjaar 2019

Op 24 mei vond onze ALV plaats in Utrecht. We ontvingen ongeveer 50 deelnemers. Vooraf waren er 60 deelnemers die deelnamen aan de twee workshops die we speciaal voor adviesraden aanboden:

Workshop 1: "Hoeveel ongelijkheid kan onze democratie verdragen?"

Toenemende ongelijkheden tussen groepen burgers tasten gelijkwaardig burgerschap en de kwaliteit van de democratie aan. Mensen voelen zich o.a. aangetast in hun bestaansveiligheid. In een interactieve workshop gaan we met elkaar in gesprek over de wijze waarop inwoners kunnen meepraten over zaken die hen aangaan. Hoe kun je invloed geven aan zoveel mogelijk groepen burgers? Welke rol kunnen adviesraden hierin spelen op lokaal niveau?

Door: Henk Beltman. Henk Beltman houdt zich bezig met burgerparticipatie en de inbreng van kwetsbare burgers in het bijzonder. Hij is de schrijver van het essay "Democratisch Burgerschap- pleidooi voor democratisering van maatschappij en overheid". Henk is werkzaam bij Zorgbelang Inclusief.

Workshop 2: "Dementievriendelijke gemeente"

Eén op de vijf Nederlanders krijgt dementie. Zo'n 70% van hen woont thuis. Door de vergrijzing neemt het aantal mensen met dementie de komende jaren fors toe. Mensen met dementie willen zo lang mogelijk mee blijven doen in het dagelijks leven. Dat is niet eenvoudig. Er heerst taboe op de ziekte en er is onbegrip in de samenleving. Wat kunnen gemeenten doen om mensen met dementie veiliger en langer thuis te laten wonen en onderdeel te laten zijn van de samenleving?

In deze interactieve workshop gaan we met u in gesprek over dementie, gaan we aan de

slag met de GOED methode (over goed omgaan met dementie) en waarom het belangrijk is dat uw gemeente "dementievriendelijk" wordt gemaakt. Wat kunt u als adviesraad hierin betekenen? Met deze workshop willen we u informeren en inspireren om met dit thema aan de slag te gaan.

Door: Alzheimer Nederland

Algemene Ledenvergadering najaar

In november ontvingen we 60 adviesraadsleden voor onze Algemene Ledenvergadering, wederom in Utrecht. Bijna al deze deelnemers waren aansluitend aanwezig bij de Hannie van Leeuwenlezing.

Hannie van Leeuwenlezing 2019

Dit najaar verzorgde Jet Bussemaker, voorzitter van de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving, de 8e Hannie van Leeuwenlezing, op donderdag 14 november in Utrecht. Ze ging in lezing o.a. in op de – volgens haar – meest prangende lokale vraagstukken de komende vijf jaar binnen het sociaal domein en de rol die adviesraden hierin kunnen spelen. De lezing droeg als titel 'Onorthodoxe wegen in het belang van waardigheid' (en is terug te lezen op onze [website](#) en terug te zien op [YouTube](#)).

Als co-referent hebben we wethouder Henk ten Hulscher (Meppel) bereid gevonden een bijdrage te leveren aan het interactieve onderdeel n.a.v. de lezing. Stan Verhaag (hoofdredacteur WMO-magazine) was dagvoorzitter en begeleidde het interactieve onderdeel.

We ontvingen 110 deelnemers tijdens de lezing; leden, adviesraadsleden die geen lid zijn van de Koepel, samenwerkingspartners en andere (vrijwilliger) professionals binnen het sociaal domein.

Netwerkbijeenkomsten i.s.m. het LSA

Wervingstekst → In steeds meer steden, dorpen, wijken en kernen ontstaan bewonersinitiatieven. Ze sluiten aan op actuele vraagstukken in de gemeente; zoals burenhulp, laagdrempelige ontmoetingsplekken of speelaccommodaties. Adviesraden houden zich ook bezig met bewonersvraagstukken binnen het sociaal domein. Toch zien we dat er van nature weinig connectie en samenwerking is tussen adviesraden en bewonersinitiatieven. Dit terwijl wij denken dat hier mooie kansen liggen. Graag gaan we met adviesraden en bewonersinitiatieven om tafel om te zien waar mogelijkheden liggen elkaar te versterken.

De Koepel organiseert samen met het [LSA](#), **vier netwerkbijeenkomsten** verspreid over het land. Samen met adviesraden en bewonersinitiatieven willen we in gesprek over:

- Bewonersinitiatieven: wat zijn het en wat is de bedoeling ervan?
- Wat beweegt bewoners om een bewonersinitiatief te starten?
- Adviesraden sociaal domein: wat doen ze?
- Wat zijn gemeenschappelijke vraagstukken?
- Heeft het meerwaarde te verbinden met elkaar? En zo ja, hoe?
- Waar lopen bewoners tegen aan als ze een bewonersinitiatief starten? Kan de adviesraad hier een rol in spelen?

Regionale inspiratiebijeenkomsten

Wervingstekst → In bijna iedere gemeente is een adviesraad sociaal domein actief. Een adviesraad die de gemeente adviseert vanuit inwoners/ cliëntenperspectief. Vanuit de Koepel merken wij dat iedere adviesraad haar rol en taak op geheel eigen wijze vormgeeft. Dit heeft onder meer te maken met de historie van de raad, de samenstelling, de verwachtingen en behoeften vanuit de gemeente etc. We zien ook dat adviesraden vragen hebben over hun rol, hun werkwijze en de effecten van hun werk. Er is behoefte aan informatie over hoe andere raden het doen en wat wel en niet werkt. Tijdens deze inspiratiebijeenkomsten delen adviesraden uit dezelfde provincie met elkaar hoe zij hun werk uitvoeren. Daarnaast is er ruimte voor ontmoeting en kennisuitwisseling.

Doelen

- Leden uit dezelfde provincie met elkaar in contact brengen;
- Uitwisseling faciliteren van hoe adviesraden hun werk georganiseerd hebben;
- Vragen die er leven naar boven halen en waar mogelijk beantwoorden en/of verwerken in onze dienstverlening

Dit najaar organiseren we deze provinciale bijeenkomsten voor leden en niet-leden in Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht, Noord-Brabant en Drenthe/Friesland/Groningen. We hebben voor deze provincies gekozen omdat we hier de meeste leden hebben. Indien leden in andere provincies ook interesse hebben in een bijeenkomsten in hun provincie, dan willen wij in overleg met hen kijken naar de mogelijkheden voor ondersteuning hiervan vanuit de Koepel.

Netwerkbijeenkomst voor ambtelijk secretarissen

Wervingstekst → Als Koepelorganisatie zijn wij dagelijks in contact met adviesraden sociaal domein. Wij zien dat zij op diverse plekken ondersteund worden door een ambtelijk secretaris/ondersteuner. We krijgen signalen dat ambtelijk secretarissen die dergelijke raden faciliteren behoefte hebben collega's van andere gemeenten te ontmoeten. Om kennis en ervaring uit te wisselen en om te netwerken. Als Koepel Adviesraden Sociaal Domein geven we graag gehoor aan deze oproep. Ons doel is dat adviesraden sociaal domein goed ondersteund worden. Een ambtelijk secretaris die kennis en ervaring deelt met collega's voegt extra waarde toe aan deze ondersteuning. Daarom organiseerden we in maart 2019 een netwerkbijeenkomst voor ambtelijk secretarissen. De bijeenkomst was inhoudelijk en qua opkomst een succes.

Inspiratiebijeenkomst voor beleidsmedewerkers sociaal domein

Bijna in iedere gemeente is een adviesraad sociaal domein actief. Als Koepelorganisatie zien we dat beleidsmedewerkers een belangrijke schakel vormen tussen adviesraad en college. We zien ook dat beleidsmedewerkers soms worstelen hoe om te gaan met input vanuit de adviesraad. En op hun beurt ervaren adviesraden verbeterpunten in de samenwerking met de beleidsmedewerkers.

Wij organiseerden in mei 2019 een eerste inspiratiebijeenkomst speciaal voor beleidsmedewerkers sociaal domein, waarin we onze kennis en ervaring deelden over samenwerken met de adviesraad. Het programma kreeg inhoudelijk vorm door concrete

voorbeelden en praktijksituaties van deelnemers. Het doel van deze inspiratiesessie was om de samenwerking tussen beleidsmedewerkers en adviesraden te versterken, zodat beide partijen er de meerwaarde van ervaren. In november 2019 kreeg deze bijeenkomst een vervolg (in Utrecht).

Inspiratiebijeenkomst voor wethouders sociaal domein

Op welke manier kan de adviesraad sociaal domein van echte toegevoegde waarde zijn voor de gemeente én voor u als wethouder? Graag gaan we hierover met wethouders in gesprek en delen we onze inzichten en ideeën. Dit deden we tijdens een inspiratiebijeenkomst in Amersfoort.

Wervingstekst → Bijna in iedere gemeente is een adviesraad sociaal domein actief. Waar hun rol eerst vooral formeel en controlerend was, zien we dat adviesraden steeds vaker proactief en agenderend te werk gaan. Dit vraagt ook om een andere houding van wethouders en een passende facilitering door gemeenten. Daarnaast is de rol van wethouder sociaal domein misschien nieuw voor u en heeft u te maken met een 'erfenis' van voorgangers als het gaat om de samenwerking met de adviesraad.

Als Koepelorganisatie hebben we hier kennis over en ervaring mee. Wij organiseren daarom een inspiratiebijeenkomst speciaal voor wethouders sociaal domein, waarin de volgende onderwerpen o.a. aan bod komen:

- Op welke manier kan de adviesraad sociaal domein van toegevoegde waarde zijn?
- Welke stappen moeten er gezet worden om tot een constructieve samenwerking tussen gemeente en adviesraad te komen?
- Wat zijn ervaringen van andere gemeenten en adviesraden als het gaat om samenwerking en meerwaarde?

Training 'Adviseren kan je leren'

Wervingstekst → Adviesraden hebben de rol om te adviseren: het woord 'Adviesraad' zegt het natuurlijk al. Maar in de praktijk blijkt dat het niet zo eenvoudig ligt. Want wat houdt adviseren precies in? Wie adviseer je (en wie niet)? Op welke manier kan je adviseren? En waar baseer je je adviezen op?

Als Koepelorganisatie zijn we wekelijks in contact met adviesraden én met gemeenten. We hebben hierdoor veel kennis en toepasbare informatie als het gaat om 'adviseren'. Daarom bieden we in 2019 de praktische training 'Adviseren kan je leren' aan, waarbij we ingaan op de volgende onderwerpen:

- Hoe adviseer je aan de hand van een ambtelijke adviesaanvraag?
- Hoe zorg je dat je een advies geeft waar de gemeente echt iets mee kan?
- Ongevraagd adviseren: hoe gaat dat in zijn werk?
- In welke vorm kan je een advies geven?
- Op welke terreinen kan je als adviesraad adviseren?
- Hoe zorg je ervoor dat het inwonersperspectief centraal staat in het advies?
- Waar haal je je informatie vandaan?

Training 'Een adviesraad met toegevoegde waarde'

Wervingstekst → We merken dat veel leden van adviesraden het lastig vinden hun rol en taak vorm en inhoud te geven. Want hoe breng je de leefwereld van inwoners nu het

beste binnen bij de gemeente? Een vraag die leeft bij nieuwe adviesraadsleden, maar zeker ook bij adviesraadsleden die al langer actief zijn, maar zich opnieuw bezinnen op hun rol en meerwaarde.

Als Koepelorganisatie hebben we hier ideeën en kennis over. Door onze eigen ervaringen én door gesprekken met veel adviesraden. We bieden daarom praktische trainingen aan, waarbij we ingaan op de volgende onderwerpen:

- Korte introductie in het sociaal domein en de rol van adviesraden.
- Hoe geef je het inwonersperspectief vorm en inhoud?
- Welke netwerken kan je hierbij opbouwen en inzetten?
- Wat is een gewenste samenstelling van de adviesraad?
- Hoe geef je het adviestraject vorm?
- Hoe werk je samen met de gemeente?

Training 'Effectief vergaderen'

Wervingstekst → Naar aanleiding van verzoeken van verschillende leden hebben we een specifieke training gemaakt; helemaal toegesneden op het thema **Vergaderen**. De training 'Effectief vergaderen' wordt aangeboden als een [training op maat](#).

In deze training is o.a. aandacht voor de volgende aspecten:

1. Met welke soorten vergaderingen heeft een lid van de adviesraad te maken?
2. Wat is het doel (de bedoeling) van iedere vergadering en wat betekent dat voor u als lid van de adviesraad?
3. Hoe kun je als lid van de adviesraad de verschillende vergaderingen goed voorbereiden? Wat wordt er van je verwacht qua voorbereiding, wat kun je doen?
4. Wat is de bedoeling van "de stukken" die worden meegestuurd? Hoe ga je daar mee om?
5. Agenda: wat is de bedoeling van de agenda, hoe ziet een adequate agenda er uit en hoe zou een agenda benut moeten worden tijdens de vergadering?
6. Hoe komt de agenda tot stand?

Training op maat*

Als Koepel Adviesraden Sociaal Domein willen we adviesraden graag persoonlijk ondersteunen bij de (praktische) uitvoering van hun rol en taak. Daarom bieden we adviesraden de mogelijkheid tot een **training op maat**. Een training die is toegesneden op de concrete situatie en vraag van uw raad, of collectief van raden in één geografisch erkende regio.

We merken dat er raden zijn die hun rol, positie en meerwaarde nog volop aan het onderzoeken zijn. Tijdens een training op maat gaat een ervaren trainer uit het sociaal domein hier met jullie mee aan de slag.

De volgende onderwerpen kunnen aan bod komen:

- Rol, positie, taken en samenstelling adviesraad
- Taakverdeling binnen de adviesraad (taak, rol, verantwoordelijkheid en competenties voorzitter, secretaris, lid, portefeuille verdeling etc.)
- Interactie met de wethouder(s), beleidsmedewerkers, gemeenteraad en politieke partijen

- Opzetten van en onderhouden van lokale/regionale netwerken, inclusief het betrekken van inwoners
- Adviseren
- Samenwerken binnen de adviesraad
- Werken met portefeuilles
- Effectief vergaderen
- Werken met werkgroepen/ commissies/ projectgroepen

Het gaat om trainingen die te maken hebben met *functioneren* van de adviesraad (en dus niet over onderwerpen die met de *inhoud* van de beleidsterreinen te maken hebben zoals de Wmo, de Participatiewet of de Jeugdwet). Voor wat betreft het laatste type trainingen verwijzen wij door naar Stimulansz met wie een constructieve samenwerking is.

* Trainingen op maat worden niet bekostigd met subsidiegelden. Adviesraden (dit kunnen zowel leden als niet-leden zijn) vragen een offerte aan, op basis van een eigen vraag, behoefte of probleem. De Koepel maakt vervolgens een offerte op maat. Adviesraden kunnen vervolgens zelf bepalen of ze hiermee akkoord gaan en de training aankopen.

Onze trainers

Doelbewust verzorgden we in 2019 de meeste trainingen zelf, door het bureau van de Koepel. Omdat wij goed weten wat er leeft onder leden en hoe we dit kunnen verwerken in trainingsprogramma's. In 2020 zullen we dit ook uitbouwen door de inzet van externe trainers, met specifieke kennis van bepaalde thema's.

2. Programmaliijn B: Versterken participatie en burgerschap

Deze programmaliijn betreft het versterken van de positie van inwoners die zich op lokaal niveau inzetten voor inwonerparticipatie. De Koepel produceert en levert verschillende diensten voor leden.

Activiteit	Doel	Gerealiseerd in 2019
B		
	Forum uitbreiden en versterken	<p>Q1 en Q2: Twee keer een forumupdate naar alle forumleden om hen te informeren over nieuwe en lopende discussies op het forum én om hen te stimuleren te participeren op het forum</p> <p>Q1: Workshop op maat voor de twee forumambassadeurs: hoe zien zij hun rol en hoe kunnen we hier invulling aan geven?</p> <p>Q1, Q2 en in de maand juli: Regelmatig als bureau zelf forumdiscussies initiëren (gekoppeld aan actualiteit en aan ingezonden blogs)</p> <p>Q1: Officiële lancering van het online ontmoetingsplein. Een plek waar sparringpartners zichtbaar zijn en waar contact met hen kan worden gezocht. Op het ontmoetingsplein verder aandacht voor blogs van adviesraadsleden en ambtelijk secretarissen.</p> <p>Q3: Het ontmoetingsplein werd, ondanks onze inspanningen, weinig gebruikt door leden, dus daarom zijn we terug gegaan naar de oorspronkelijke variant waarbij we alleen nog een forum aanbieden als plek waar leden elkaar online kunnen ontmoeten (<i>zie toelichting</i>).</p>
	<p>Informatievoorziening</p> <ul style="list-style-type: none"> - 11 Nieuwsbrieven, - 58 Nieuwsflitsen, - 10 AdviesWijzers <p>(De in het jaarplan opgenoemde aantallen (kwantitatieve doelen) zijn bereikt.</p> <p>Gedurende het jaar heeft de informatievoorziening een doorontwikkeling doorgemaakt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - AdviesWijzers werden Handreikingen (22 in totaal) - Extra: 9 interviews 	<p>Q1 – Q3: Er zijn 10 AdviesWijzers gemaakt. Vanaf Q3 hebben we de AdviesWijzers vervangen voor Handreikingen. Die sluiten beter aan op concrete vragen en behoeftes van leden.</p> <p>Q2 – Q4: 12 handreikingen met praktische informatie over het functioneren van de adviesraad</p> <p>Q1 – Q4: 11 maandelijks nieuwsbrieven</p> <p>Q1 – Q4: 58 Nieuwsflitsen (incl. uitnodiging en aankondigingen van event)</p> <p><u>Extra:</u></p> <p>Q3: Eén artikel over werk&inkomen</p> <p>Q1 – Q4: Drie infographics over Adviseren, Signalen ophalen en Perspectief van advisereren</p> <p>Q4: Negen interviews met voorzitters van adviesraden sociaal domein</p>

	<p>met voorzitters</p> <ul style="list-style-type: none"> - Extra: artikelen door externe adviseurs (o.a. over werk&inkomen) - Extra: 3 infographics (<i>zie toelichting</i>) 	<p>Voor handreikingen, artikelen en interviews zijn we vanaf Q2 gaan samenwerken met externe 'adviseurs' binnen het sociaal domein. In samenwerking met hen ontwikkelen we praktische en toepasbare handreikingen voor leden.</p>
	<p>Uitbreiden en updaten website</p>	<p>Q1 – Q4: De website is (bijna) wekelijks voorzien van nieuws en nieuwe agenda-items.</p>
	<p>Social media activiteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Twitter • LinkedIn • Blogs • Polls 	<p>Q1 – Q4: 82 nieuwe blogs</p> <p>Q1 – Q4: (bijna) dagelijks delen we social updates via Twitter en LinkedIn (nieuws, trainingen/bijeenkomsten, informatie, eigen communicatiemiddelen)</p> <p>In heel 2019 hebben we acties ondernomen om mensen/organisaties te benaderen voor het maken van blogs. Tevens werd ondersteuning geboden bij het vervaardigen van blogs.</p> <p>Q1: Poll onder gemeenten: Welke raden zijn er actief in uw gemeente? In totaal vulden bijna 150 gemeenten deze poll in. De uitkomsten gebruiken wij voor het bereiken van nog meer partijen die adviseren vanuit inwonersperspectief én voor het optimaliseren van onze dienstverlening.</p> <p>Q1: Poll: Welke werk- en themagroepen zijn er binnen uw adviesraad? (8 reacties; verwerkt tot infographic en gedeeld met leden en nieuwsbriefabonnees)</p> <p>Q2: Poll: Welke thema's hebben uw interesse voor een training in het najaar van 2019? (output wordt verwerkt in ons trainingsaanbod voor najaar 2019 en voor heel 2020)</p> <p>Q2: Poll: Wat wilt u weten van andere adviesraden? (input wordt verwerkt in informatie en handreikingen voor leden)</p> <p>Q3: Poll: Welke thema's ziet u in 2020 graag terug in een handreiking? (input wordt verwerkt in handreikingen die in 2020 door Movisie en Vilans worden gemaakt)</p>
	<p>Helpdesk</p>	<p>Er zijn in Q1 – Q4 in totaal 63 vragen beantwoord (waarvan 17 juridisch i.s.m. Stimulansz)</p>

AdviesWijzers*

Compacte en praktische wijzers, waarin we adviesraden op maximaal 1 A4 informatie geven over actuele thema's en over manieren die kunnen bijdragen aan het vormgeven van een nieuwe lokale democratie. Voor 2019 zijn er afspraken gemaakt met Vilans voor

het gezamenlijk uitwerken van een aantal thema's. Zij hebben in Q1 en Q2 twee AdviesWijzers voor ons geschreven (E-health in de wijk & Verward in de wijk).

*AdviesWijzers zijn alleen toegankelijk voor onze leden

Handreikingen*

Vanaf Q3 hebben we de AdviesWijzers vervangen voor Handreikingen. Deze vorm biedt meer ruimte voor toelichting (meer tekst) en sluit veel beter aan bij concrete vragen en behoeftes van leden. We werken hierbij met externe adviseurs samen om handreikingen te realiseren voor onze leden. Met onze Handreikingen voorzien we onze leden van praktische informatie over thema's die actueel zijn in hun werk als adviesraadslid. Ons doel is om hen met deze handreikingen handvaten en tools te geven waar ze meteen mee aan de slag kunnen en die hun werk makkelijker en efficiënter maken.

*Handreikingen zijn alleen toegankelijk voor onze leden

Optimalisatie bestaande communicatiemiddelen

Ook in 2019 hebben we constant aandacht voor het optimaliseren en verfijnen van onze bestaande communicatiemiddelen. Dit doen we o.a. door het gebruik van online monitoringstools. Daarnaast zijn we ook in 2019 steeds meer persoonlijk in contact met onze leden. Vooral door de vele aanmeldingen van leden aan trainingen en bijeenkomsten. Maar ook door online vragen van leden en door telefonisch consult. Hierdoor krijgen we steeds beter inzicht in de concrete wensen en behoeftes van leden. Deze inzichten verwerken we in onze nieuwsbrieven, nieuwsflitsen, handreikingen en publicaties, events en social media updates.

Discussie LinkedIn

Het platform LinkedIn wordt vooral gebruikt voor het delen van informatie met leden over actuele onderwerpen. Dit kunnen onderwerpen zijn die worden gepubliceerd in bijvoorbeeld nieuwsbrieven van Binnenlands Bestuur, Sociaal Bestek, Iederin, Stimulansz etc. Belangrijke items en informatie van landelijke organisaties en kennisinstituten, die van belang zijn voor adviesraden, worden zoveel mogelijk gepubliceerd op de LinkedIn groep van de Koepel. Uitgangspunt is dat adviesraden door kennis te nemen van deze LinkedIn items worden gestimuleerd en geïnspireerd om hiermee ook in hun eigen gemeente aan de slag te gaan, vragen te stellen en eventueel ongevraagd advies uit te brengen.

Blogs

Al jaren delen we wekelijks blogs op onze website, via onze social kanalen en onze nieuwsbrief. Maar dit jaar hebben we nog concreter geïnvesteerd in het opbouwen van een netwerk van mensen die bereid zijn om blogs te schrijven voor de Koepel. Hierin delen ze actuele thema's binnen het sociaal domein, waardevol 'vertaald' naar de belevingswereld van adviesraden. Als bureau hebben we in 2019 de tijd genomen om te inventariseren welke onderwerpen leden terug willen zien in blogs en vervolgens zijn we op zoek gegaan naar bloggers die hier op willen aansluiten én bereid zijn om nu en in de toekomst kennis en inzichten te delen. Een waardevol proces, waar we nog jaren profijt van kunnen hebben.

Twitter

Bijna dagelijks plaatsen we tweets vanuit het Twitteraccount van de Koepel (@KoepelASD). We delen zodoende onze eigen trainingen, bijeenkomsten, blogs en nieuwsberichten. Daarnaast (re)tweeten we nieuws uit de branche dat volgens ons relevant is voor adviesraden sociaal domein. Inmiddels hebben we bijna 2900 tweets geplaatst en hebben we ongeveer 728 volgers.

Forum en ontmoetingsplein*

Het eerste halfjaar van 2019 hebben we – als een pilot – een online ontmoetingsplek opengesteld op de website. Hier o.a. aandacht voor sparringpartners (leden met kennis over bepaald onderwerp, die ze bereid zijn te delen met andere leden middels contact en het beantwoorden van vragen), blogs van leden, blogs van ambtelijk secretarissen en een directe link naar het forum.

Na een testfase van enkele maanden kunnen we concluderen dat er onvoldoende belangstelling is voor dit online ontmoetingsplein. De sparringpartners werden nauwelijks online geraadpleegd. In ons contact met leden merken we dat leden vooral het persoonlijke contact met elkaar waarderen: dus tijdens trainingen en bijeenkomsten. Hiervan waren wij ons al bewust en dus zetten we in 2019 ook heel concreet in op deze persoonlijke ontmoeting.

Het ontmoetingsplein is na de pilotfase offline gegaan en hier is het forum weer voor in de plek gekomen, net als vóór de komst van het ontmoetingsplein. De blogs van leden werden wel goed gelezen en die krijgen dus een plek op de 'standaard' blogomgeving van de Koepel.

*Het forum en ontmoetingsplein zijn alleen toegankelijk voor onze leden

Toelichting op inzet forum

Het doel van het forum is dat leden gemakkelijk en laagdrempelig kennis en ervaring uitwisselen. We zien dat dit organisch ook op andere manieren ontstaat. Leden reageren veel op polls die we uit zetten en waarin we leden vragen om hun mening, ervaring, visie of kennis. De uren die begroot zijn voor het uitbreiden van de forumfunctie zetten we vanaf Q2 ook in om signalen uit deze polls te verwerken tot nuttige informatie (forumupdates/nieuwsberichten/infographics) voor onze leden. Beide vormen (forum en poll) dienen namelijk hetzelfde doel: onderling kennis en ervaring uitwisselen.

3. Programmaliijn C: Regievoeren en vernieuwing

De roep om vernieuwing van de lokale democratie wordt groter. Inwoners komen op voor hun belangen, ontwikkelen mee aan lokale voorzieningen en voeren regie op vernieuwing.

Activiteit	Doel	Gerealiseerd in 2019
C		
	Gesprekken met landelijke organisaties, gezamenlijke bijeenkomsten. (VNG,VWS, overige ministeries, landelijke koepels)	Q1: Publicatie van de handreiking Partners in participatie. Als Koepel hebben we meegedacht over de insteek en inhoud. Daarnaast hebben we interviews gehouden met voorzitters van adviesraden en met wethouders. Allemaal input voor de publicatie (<i>zie toelichting</i>) Q1 – Q4: Het hele jaar door hebben we gesprekken gevoerd c.q. is contact geweest met onder meer het Ministerie van VWS, het Ministerie van Binnenlandse Zaken, de LSA, MIND, Iederin, de VNG, Nederland Zorgt voor Elkaar, diverse Zorgbelang organisaties, G-40, Movisie, LSR, LOC, de Woonbond, NJI en Vilans.
	Ladekast	Q1 – Q3: Maandelijks nieuwe documenten toegevoegd aan de ladekast en verouderde documenten verwijderd of geactualiseerd. Q3 – Q4: Gestart met plan en uitvoering voor een geoptimaliseerde versie van de ladekast (<i>zie toelichting</i>)
	Trainingen startende leden adviesraden	Q1: Vijf trainingen 'Een adviesraad met toegevoegde waarde' (Utrecht, Texel, Sittard, Eindhoven en Noordwolde: in totaal ongeveer 110 deelnemers) Signalen, bevindingen en inzichten vanuit deze trainingen worden benut en steeds concreter verwerkt in onze communicatie (nieuwsbrieven, handreikingen).

Handreiking Partners in publicatie

Als Koepel mochten we meewerken aan een handreiking over de samenwerking tussen adviesraden en gemeenten. Adviesraden van inwoners en cliënten spelen een belangrijke rol bij het aanpakken van maatschappelijke vraagstukken. Hoe kunnen zij hun meerwaarde optimaliseren? De publicatie 'Partners in participatie, handreiking samenwerking adviesraden en gemeenten' bevat tips en handreikingen om dat voor elkaar te krijgen.

De publicatie kwam tot stand op basis van input van adviesraden over nieuwe rollen en ontwikkelingen, tijdens regionale inspiratiesessies van de Koepel Adviesraden Sociaal Domein en Movisie. Ook de kennis en ervaring die de Koepel Adviesraden Sociaal

Domein, Vereniging van Nederlandse Gemeenten en Movisie de afgelopen jaren ontwikkelden, is in [deze publicatie](#) verwerkt.

Optimalisatie ladekast

Sinds een aantal jaar heeft de Koepel een online ladekast. Hierin staan 650 documenten die interessant zijn voor adviesraden sociaal domein: publicaties, handreikingen, rapporten, linkjes naar onderzoeken. Een deel van de documenten is samengesteld door de Koepel zelf, maar voor een groot deel zijn het (linkjes naar) documenten van andere organisaties. In het najaar van 2019 hebben we geconstateerd dat de ladekast toe is aan revisie, een opfrisbeurt. Waardoor documenten makkelijker vindbaar zijn en er meer duidelijkheid en structuur ontstaat. Dit maakt het volgens ons aantrekkelijker voor leden om gebruik te maken van dit ondersteuningsinstrument. We hebben vanuit VWS subsidie ontvangen om deze revisie mogelijk te maken.

Acties die we op basis hiervan inzetten:

- Niet-relevante of verouderde documenten worden uit de ladekast gehaald;
- Linkjes van belangrijke sites (van meestal samenwerkingspartners) worden toegevoegd en/of geactualiseerd;
- Daarnaast zijn we in de loop van de jaren veel minder vanuit wetten gaan redeneren, terwijl de indeling in de ladekast hier nog wel op is gebaseerd. Het is nodig om opnieuw naar de documenten te kijken en te bepalen onder welk thema ze gerubriceerd kunnen worden.
- Het is daarnaast nodig om de nieuwe thema's en dossiers een veel prominentere rol op de website te geven. Op de homepage maken we direct zichtbaar welke thema's en informatie wij aanbieden.

Begin 2020 wordt dit project afgerond: de vernieuwde ladekast wordt dan getoond aan onze leden.

Diverse acties vanuit de directie en het bestuur

Klankbordgroep 'jeugdhulp'

Dit jaar heeft de directeur haar bijdrage geleverd tijdens drie bijeenkomsten van de klankbordgroep 'jeugdhulp doen we samen'. Tevens fungeerde zij tussentijds als inhoudelijk en procesmatig sparringpartner van de projectleider als het ging om belangrijke bewegingen op het terrein van jongerenparticipatie en de rol die adviesraden hierin spelen.

Koplopersproject cliëntenondersteuning

De voorzitter en/of de directeur leverden heel 2019 een bijdrage aan het overleg koplopersproject cliëntenondersteuning waar onder meer Iederin, de VNG en Movisie betrokken zijn. De afgelopen periode heeft er vijf keer een overleg plaatsgevonden. Ter voorbereiding van de overleggen wordt gericht (een aantal) leden benaderd. Hun input wordt benut tijdens de overleggen. De directeur heeft diverse malen meegelezen met concept stukken en deze van feedback voorzien. Tevens heeft onze communicatieadviseur diverse acties ondernomen richting onze leden, waarmee we aandacht besteden aan de bedoeling van het project.

Jongerenpanel FNO

We hebben in 2019 diverse overleggen gevoerd met afgevaardigden van het Jongeren panel FNO. Dit project heeft tot doel heeft om meer kansen te bewerkstelligen voor jongeren met een chronische aandoening. Er is verkend hoe hun agenda onder de aandacht gebracht kan worden bij adviesraden. Er zijn afspraken gemaakt dat zij een aantal concrete "dossiers" zullen omschrijven vanuit jongerenperspectief, met concrete actiepunten voor het lokale veld. Deze dossiers zullen wij op allerlei manieren delen met onze leden.

Academische Werkplaats Disability Studies

De directeur heeft in juni, juli, augustus en oktober meegedacht en meegelezen met de voorstellen om te komen tot een Academische Werkplaats Disability Studies. De initiatiefnemers hebben ons betrokken omdat ze adviesraden als een belangrijke partij zien om lokaal 'the sense of urgency' te stimuleren en de opbrengsten van de werkplaats te benutten in het advieswerk.

Toekomst van de burger- en cliëntenparticipatie

De directeur van de Koepel participeerde actief in een traject met Movisie, Zorgbelang Inclusief, Stimulansz en het LCR om na te denken over de toekomst van de burger- en cliëntenparticipatie. Dit proces is gestart in februari en liep door tot het einde van het jaar 2019.

G40 gemeenten

De directeur heeft in september een workshop verzorgd voor de beleidsmedewerkers van de G40 gemeenten over burgerparticipatie in het algemeen en de rol van de adviesraden in het bijzonder. Het e.e.a. heeft er onder meer in geresulteerd dat de directeur daarna als sparringpartner heeft gefungeerd voor de G-40 beleidsmedewerkers inzake hun strategisch plan voor de komende jaren.

LSR

Tevens heeft de directeur tijdens een interne inhoudelijke dag een workshop verzorgd voor medewerkers van de LSR, inzake de ontwikkelingen binnen het sociaal domein, de (veranderende rol) van de adviesraden daarin en de mogelijkheden die er zijn om met cliëntenraden samen te werken.

Participatie van de buurt

Ook was de directeur betrokken bij het opstellen van een projectplan samen met de Woonbond, de LSA, het LOC en de LSR om te komen tot meer participatie op het niveau van de buurt.

Merkbaar Beter Thuis

De directeur heeft zich in de maand oktober bezig gehouden met de voorbereidingen van een inhoudelijke bijdrage aan de conferentie van Merkbaar Beter Thuis die in december plaatsvond.

4. Interne organisatie D: Bestuur, Secretariaat en Administratie voeren

De Koepel werkt met een klein, flexibel bureau om adviesraden service te verlenen en adequaat te begeleiden.

Het hoogste orgaan van de Vereniging Koepel Adviesraden Sociaal Domein is de Algemene Leden Vergadering (ALV), die bestaat uit de leden van de Vereniging.

Activiteit	Doel	Gerealiseerd in 2019
D		
	10 bestuursvergaderingen/-sessies	Op 16 januari, 6 maart, 24 april, 29 mei, 3 juli, 4 september, 9 oktober en 27 november heeft er een bestuursvergadering plaatsgevonden. Op 19 januari en 14 september heeft er een strategische sessie plaatsgevonden waar het bestuur, met ondersteuning van het bureau, heeft nagedacht over de toekomst van de organisatie (met het oog op het vervallen van de subsidie) en de gevolgen voor de leden. Op 22 februari heeft de voorzitter gesproken met het bureau en een toelichting gegeven op de opties die door het bestuur onderzocht zijn en is toegelicht welke optie het bestuur wil voorleggen tijdens de mei-ALV.
	Ontwikkelen strategie komende jaren	Het bestuur en het bureau hebben in 2019 diverse acties ondernomen om een strategie te ontwikkelen voor de komende jaren. Hierbij is rekening gehouden met het feit dat we vanaf 1 januari 2020 geen subsidie meer ontvangen vanuit VWS. Er zijn diverse opties verkend en uitgewerkt. Er zijn gesprekken gevoerd met diverse stakeholders en actoren om de opties te toetsen. Uiteindelijk heeft het bestuur er, om diverse redenen, voor gekozen om een duidelijk voorstel voor de toekomstige dienstverlening voor te leggen in de voorjaars ALV. In juli heeft het bureau intern overleg gevoerd hoe de organisatie er vanaf 1 januari 2020 feitelijk uit gaat zien en wat dat impliceert voor de werkwijze van het bureau. In de najaars ALV is dit voorstel geaccordeerd door onze leden.
	Werving nieuwe leden	Q1: Mailing naar gemeenten waarvan de adviesraad nog geen lid is, om hen te enthousiasmeren voor het lidmaatschap Q1: Communicatie met deelnemers van trainingen en bijeenkomsten die nog geen lid zijn van de Koepel (trainingen zijn tegen betaling ook toegankelijk voor niet-leden); hen zodoende enthousiasmeren voor het lidmaatschap

		<p>Q1: Actualiseren van contactgegevens van leden en niet-leden t.b.v. correcte informatievoorziening en ledenwerving</p> <p>Q2: Niet-leden hebben een uitnodiging ontvangen voor de regionale inspiratiebijeenkomsten, met als doel hen zodoende meer te vertellen over het aanbod van de Koepel en persoonlijk met hen in contact te komen</p> <p>Q2: Voorbereidende werkzaamheden voor een ledenwerfcampagne in september</p> <p>Q3: Online ledenwerfcampagne naar potentiële leden (adviesraden en andersoortige raden). Per mail hebben we deze raden benaderd en hen concreet geïnformeerd over de voordelen van lidmaatschap voor hen (<i>zie toelichting</i>)</p>
	<p>Verkennen andere financieringsbronnen</p>	<p>Heel 2019 zijn er diverse acties ondernomen, onder meer naar het Ministerie van Binnenlandse zaken, om te kijken of er mogelijkheden waren tot extra financieringsbronnen. Ook zijn er gesprekken gevoerd met netwerkpartners om samen met hen te verkennen welke mogelijkheden zij zien voor nieuwe financieringsmogelijkheden. Vanzelfsprekend is er intensief overleg gevoerd met de VNG. In deze gesprekken is duidelijk geworden dat de VNG waarde hecht aan onze werkzaamheden. Het is voor hen echter niet mogelijk om namens hun leden financiële toezeggingen te doen.</p> <p>Tevens zijn er diverse verkenningen gedaan m.b.t. fondsen. De voorwaarden die gesteld worden en de domeinen die bestreken worden sluiten niet aan op de behoeftes van onze leden en van ons.</p> <p>In de maanden september en oktober is er door het bestuur en bureau gewerkt aan een lobby richting de Tweede Kamer om de situatie van de Koepel onder de aandacht te brengen en te bepleiten dat er nagedacht wordt over voortzetting van de subsidie na 2019.</p>

Werkzaamheden 2019 interne organisatie en financiële administratie:

- Secretariaatswerkzaamheden – ledenadministratie en facturering ledenbijdrage 2019
- Werkzaamheden financiële administratie – voorbereiden accountantscontrole en jaarrekening 2018 – werkzaamheden verantwoording subsidie 2018. Schrijven jaarverslag 2018. Meerdere bel/mailacties om de contributie te innen.
- Verantwoordingsrapportage VWS 4^e kwartaal 2018.

Ledenwerfcampagne

In Q2 en Q3 hebben we nog beter in beeld gebracht welke adviesraden nog geen lid zijn van de Koepel. Ook hebben we zelf onderzocht welke andersoortige raden (Wmo-raden, participatieraden, jongerenraden, migrantenraden, ouderenraden, etc.) er actief zijn in

de Nederlandse gemeenten. We merken namelijk dat ons aanbod vaak ook heel goed aansluit op andersoortige raden die bezig zijn met het inwonersperspectief. Als zij actief zijn in een gemeente waarvan de adviesraad al lid is, dan kunnen zij meeliften op het lidmaatschap. Indien de adviesraad van die gemeente nog geen lid is, kan men – wellicht samen met de adviesraad – lid worden van de Koepel.

We hebben al deze contacten aangeschreven en hen zodoende meer verteld over lidmaatschap van de Koepel. Hierbij hebben we echt ingezoomd op de activiteiten en bijeenkomsten die concreet voor deze raden interessant zijn (bijv. activiteiten in eigen regio).

5. Herbezinning op positie van de Koepel E:

Met dit deelproject wil de Koepel leden en adviesraden meenemen in de toekomstvisie op inhoud, functies en financiering van de Koepel.

Activiteit	Doel	Gerealiseerd in 2019
E		
	Brainstorm-sessies, reflectie, research	<p>Q1: Heidag in januari (bestuur) om te bespreken: wat zijn de opties en mogelijkheden na wegvallen subsidie? Het bureau heeft deze heidag uitgebreid voorbereid door verschillende scenario's inhoudelijk en financieel uit te werken. Na afloop van de heidag is er uitgebreid vervolgonderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor contributie-differentiatie. Uit een rondgang langs diverse beroeps/belangenvereniging is gebleken dat een gedifferentieerde wijze van contributie-inning naast veel discussie, ook bijzonder veel (tijdrovende en dus kostenverhogende) acties met zich meebrengt. Op grond daarvan is besloten dat een dergelijke werkwijze voor onze vereniging niet haalbaar en zelfs risicovol kan zijn. Uiteindelijk is op basis hiervan een scenario gekozen en een voorstel geschreven voor leden (notitie). In de maanden mei en juni zijn voorbereidingen getroffen voor de heisessie in september en de najaars ALV.</p> <p>Q2: Na de ALV is er een sessie geweest met het bestuur en bureau om vast te stellen welke acties we ondernemen richting leden (communicatie) en organisaties (financieringsvormen). In de maand juli heeft het bureau een sessie gehouden om te doordenken hoe er gewerkt zal/moet worden in 2020.</p> <p>Q3: Heisessie om te bespreken waar we op dit moment als organisatie staan en wat dit heel concreet betekent voor de dienstverlening in 2020.</p> <p>Q4: Tijdens de najaars ALV is het voorstel voor de dienstverlening in 2020 en de werkwijze van het bureau geaccordeerd door onze leden.</p>
	Rondgang langs leden (regionale bijeenkomsten) om opties te verkennen	<p>Q1: We hebben vijf regionale ledenraadplegingen geïnitieerd en gecommuniceerd met leden. Uiteindelijk is slechts één van die bijeenkomsten door gegaan, voor de andere vier waren niet genoeg deelnemers. Deze vorm van raadpleging blijkt niet aan te slaan bij onze leden. De fysieke afstanden spelen hierbij een rol, met name ook omdat we met vrijwilligers te maken hebben. Wel zijn er diverse leden geweest die hun visie hebben gedeeld via de mail of in telefonisch contact met bestuursleden. Dit gaf ons waardevolle informatie. De input vanuit de</p>

		<p>ledenbijeenkomst én vanuit mails van en de telefoongesprekken met leden is gebundeld en benut als voorbereiding voor de mei-ALV.</p> <p>Q2 – Q4: Tijdens de voorjaars ALV hebben we uitgebreid met leden gesproken over de situatie en ons aanbod in 2020. Leden hebben vragen gesteld en uiteindelijk tijdens de najaars ingestemd ALV met het voorstel voor ons dienstenpakket in 2020.</p>
	Digitale raadpleging van leden over te maken keuzes	<p>Q1: We hebben alle leden in februari 2019 een uitgebreide mailing gestuurd met een toelichting op het wegvallen van de subsidie, de overwegingen van het bestuur en bureau en het voorstel wat we op basis daarvan doen voor leden t.b.v. onze dienstverlening. In april hebben leden nogmaals een mailing ontvangen waarin dit voorstel voor dienstverlening (en recente ontwikkelingen) nogmaals zijn beschreven in een notitie.</p> <p>In alle communicatie hebben we leden laten weten dat ze voor meer informatie of toelichting contact kunnen opnemen met de Koepel. Verschillende leden hebben per mail of in persoonlijk/telefonisch overleg met bestuursleden aangegeven wat hun wensen en verwachtingen zijn t.a.v. het voorstel voor dienstverlening vanaf 2020. Al deze input van leden wordt meegenomen in verdere communicatie en besluitvorming.</p> <p>Q2: Brief vanuit de voorzitter naar leden over onze missie en visie op 2020</p> <p>Q2: Mailing naar leden met antwoorden op veel gestelde vragen</p> <p>Q3: In aanloop naar de najaars ALV hebben we leden een uitgebreide power point presentatie gestuurd die goed duidelijk maakt welke acties in 2019 zijn genomen t.a.v. de financiering en dienstverlening in 2020 en wat op basis hiervan concreet het aanbod is in 2020.</p>
	Onderhouden van communicatie met leden en landelijke partners	<p>Q1 – Q4: Communicatie met leden: zie hierboven beschreven</p> <p>Q1 – Q4: Bestuursleden en directeur hebben heel 2019 gesprekken gevoerd met de directie van de VNG, met als doel te zorgen dat zij gemeenten stimuleren om de adviesraden, indien nodig, voldoende te faciliteren zodat zij middelen hebben om hun (landelijke) ondersteuning via de Koepel- te arrangeren. Bestuursleden, waaronder de voorzitter, en de directeur hebben onder meer gesprekken gevoerd met wethouders die lid zijn van relevante VNG-Commissies. Deze gesprekken zijn in nauw overleg met de VNG voorbereid. De inzichten die zijn opgedaan worden</p>

		<p>onder meer gebruikt om de dienstverlening te optimaliseren en om strategische vervolgstappen te doordenken.</p> <p>Daarnaast onderhield de directeur nauwgezet contact met een veelheid van landelijke en provinciale organisaties zoals eerder in deze verantwoording genoemd. Deze contacten hebben enerzijds tot doel om de ervaringen en inzichten opgedaan via onze leden te delen en daarnaast actuele en toekomstige ontwikkelingen op het sociaal domein en burgerparticipatie te traceren. Het een en ander wordt op verschillende manieren benut richting onze leden. Onder meer via blogs en handreikingen.</p>
	<p>Communicatie met gemeenten om Koepel zichtbaar te maken en steun te vragen</p>	<p>Q1: We hebben een mailing gestuurd naar alle gemeenten om aandacht te vragen voor het belang van de Koepel en de financieringsmogelijkheden die hierbij horen.</p> <p>Q1: Onze bestuursvoorzitter en directeur hebben in april een inhoudelijke bijdrage geleverd aan een overleg van wethouders (geïnitieerd door VNG, vooraf aan de VNG commissievergaderingen).</p> <p>Deze bijeenkomst heeft voldoende output gegeven om vervolgesprekken te voeren met de leiding van de VNG en om onze diensten te optimaliseren.</p> <p>Q3: De directeur heeft diverse acties gedaan richting de G40 gemeenten om de rol en taak van de Koepel onder de aandacht te brengen en hen te polsen voor een nauwere verbintenis.</p>

6. Bijdrage aan Evaluatie HLZ F:

Op verzoek van het departement draagt de Koepel met de leden bij aan de evaluatie langdurige Zorg in 2019. In overleg is gedurende het jaar echter besloten om geen gebruik te maken van de inzet van de Koepel. Voor dit project is het project Vernieuwing Ladekast in de plaats gekomen.

Activiteit	Doel	Gerealiseerd in 2019
F		
	Leden en hun lokale achterban actief betrekken	Het Ministerie van VWS heeft de Koepel gevraagd om Noord Hollandse leden te betrekken bij het vinden van inwoners die zorgafhankelijk zijn en die hun inbreng willen leveren tijdens regiobijeenkomsten. Vanuit de Koepel zijn alle adviesraden op verschillende manieren geïnformeerd over (de bijeenkomsten inzake) de evaluatie HLZ. Ook hebben wij gericht leden gevraagd om inwoners te benaderen. Dit heeft geresulteerd in het daadwerkelijk vinden van inwoners die aan de criteria voldeden om hun inbreng te leveren.
	Meewerken aan 8 regionale bijeenkomsten	Op diverse momenten hebben we door contact met VWS onze inzet en netwerken aangeboden aan de leiding van het project. Uiteindelijk is daar – in overleg – geen gebruik van gemaakt, omdat VWS koos voor een andere route/werkwijze.
	Actief reflecteren op de rol van inwonerparticipatie in de langdurige zorg	Vanuit de Koepel zijn onze “diensten” aangeboden om hier aan mee te werken. Door VWS is in samenspel met de projectleiding van de evaluatie besloten om een andere weg in te slaan en geen gebruik te maken van de inzet van de Koepel. In overleg met VWS is besloten (en toestemming gegeven) om de middelen in te zetten voor revisie van de ladekast (<i>zie toelichting over dit project eerder in dit document</i>)
	Opstellen rapportage van de bevindingen van Adviesraden	n.v.t.

Bijlage AdviesWijzers 2019

[AdviesWijzer 15: Maatschappelijke diensttijd](#)

[AdviesWijzer 16: Integraliteit en het ontschotten van budgetten?](#)

[AdviesWijzer 17: Inkoop en kwaliteit in het sociaal domein](#)

[AdviesWijzer 18: Wet verplichte Geestelijke Gezondheidszorg \(Wvggz\)](#)

[AdviesWijzer 19: Wet Zorg en Dwang](#)

[AdviesWijzer 20: Arbeidsparticipatie](#)

[AdviesWijzer 21: Mobility Mentoring](#)

[AdviesWijzer 22: Right to challenge](#)

[AdviesWijzer 23: Technologie \(e-health\) in de wijk](#)

[AdviesWijzer 24: Verward in de wijk](#)

Bijlage Nieuwsflitsen 2019

Maandelijks nieuwsbrieven

[Nieuwsbrief januari](#)

[Nieuwsbrief februari](#)

[Nieuwsbrief maart](#)

[Nieuwsbrief april](#)

[Nieuwsbrief mei](#)

[Nieuwsbrief juni](#)

[Nieuwsbrief juli](#)

[Nieuwsbrief september](#)

[Nieuwsbrief oktober](#)

[Nieuwsbrief november](#)

[Nieuwsbrief december](#)

T.b.v. Algemene Ledenvergadering

[Uitnodiging: Vrijdag 24 mei: ALV en inspirerend workshopprogramma](#)

[Workshopprogramma 24 mei: Neemt u deel aan onze inspirerende workshops?](#)

[ALV 24 mei: Stukken en Heeft u zich al aangemeld?](#) (alleen leden)

[ALV 24 mei: Twee moties van leden + machtigingsformulier](#) (alleen leden)

[ALV: Slides en stukken n.a.v. de Algemene Ledenvergadering](#) (alleen leden)

[Save the date: Algemene Ledenvergadering en Hannie van Leeuwenlezing](#) (voor leden met ALV, voor niet-leden zonder info ALV)

[ALV 9 november: stukken en heeft u zich al aangemeld?](#)

Toekomst Koepel vanaf 2020

[Belangrijk: Dienstverlening Koepel vanaf 2020 en uitnodiging ledenbijeenkomsten](#) (alleen leden)

[Verzoek aan leden: conceptbrief voor wethouders t.b.v. verzoek aan VNG](#) (alleen leden)

[Nieuwsflits: Ook in 2020 willen we er met veel enthousiasme voor u zijn](#) (alleen leden)

[Nieuwsflits: Veel gestelde vragen over de Koepel in 2020](#) (alleen leden)

Forumupdate

[Forumupdate 5 februari](#) (alleen leden)

[Forumupdate 6 april](#) (alleen leden)

Overig

[Uitnodiging: Netwerkbijeenkomst voor ambtelijk secretarissen/ondersteuners](#)

[Oproep: Training voor adviesraden in Zeeland?](#)

[Nieuwsflits: We lanceren ons online ontmoetingsplein](#)

[Nieuwsflits: AdviesWijzer Maatschappelijke diensttijd](#)

[Belangrijk: Nieuwe inloggegevens voor ladekast en afgeschermd gedeelte voor leden](#)
(alleen leden)

[Nieuwsflits: Hoe verloopt het inkoopproces van de gemeente?](#)

[Nieuwsflits: Nieuwe training 'Adviseren kan je leren' en poll](#)

[Congres: De haperende lokale democratie – en hoe het beter kan](#)

[Nieuwsflits: Trainingen Samenwerken met de beleidsmedewerker & ledenbijeenkomsten](#)

[Handreiking Samenwerking adviesraden en gemeenten: Partners in Participatie](#)

[Nieuwsflits: AdviesWijzer Inkoop en kwaliteit & Integraliteit en het ontschotten van budgetten](#)

[Trainingen en bijeenkomsten komende maanden](#)

[Nieuwsflits: AdviesWijzer Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg & Wet zorg en dwang](#)

[Save the date: Flitsspiratie BNS \(Burgerparticipatie nieuw stijl\) 3 juni](#)

[Nieuwsflits: AdviesWijzer Arbeidsparticipatie](#)

[Nieuwsflits: AdviesWijzers Right to Challenge en Mobility Mentoring](#)

[Nieuwsflits: AdviesWijzer Technologie \(E-health\) in de wijk](#)

[Nieuwsflits: Training op maat & Training effectief vergaderen](#)

[Nieuwsflits: AdviesWijzer Verward in de wijk](#)

[Nieuwsflits: Handreiking 'Bereiken en betrekken van kwetsbare groepen inwoners'](#)
(alleen leden)

[Uitnodiging Provinciale inspiratiebijeenkomsten \(5x\)](#)

[Nieuwsflits: Wat speelt er toch allemaal in de jeugdzorg? En wat kunnen adviesraden doen?](#)

[Nieuwsflits: Constructieve samenwerking tussen adviesraad en gemeente](#) (training op maat)

[Nieuwsflits: Adviesraden en bewonersinitiatieven: Wat hebben ze elkaar te bieden](#) (4x)
(uitnodiging)

[Nieuwsflits: Handreiking 'Werken met werkgroepen'](#) (alleen leden)

[Nieuwsflits: Handreikingen 'Adviesraden sociaal domein: Bezinning op denkbare rollen'](#)
(alleen leden)

[Nieuwsflits: Meest gelezen blogs van de afgelopen maanden](#)

[Nieuwsflits: Nieuw aanbod: Evaluatietraject door de Koepel ASD](#)

[Vraag | Ontvangen alle leden van uw adviesraad onze nieuwsbrief al?](#)
[Nieuwsflits | Handreiking 'Evaluierend onderzoek door adviesraden sociaal domein'](#)
[Gezocht | Adviesraad die mee wil werken aan afstudeeronderzoek schulden & armoede](#)
[Uitnodiging | 8e Hannie van Leeuwenlezing: donderdag 14 november](#)
[Uitnodiging | Provinciale inspiratiebijeenkomst Drenthe \(Friesland\) \(ook verstuurd naar vier andere provincies\)](#)
[Nieuwsflits | Handreiking 'Regionale Samenwerking'](#)
[Laatste keer dit jaar | Training: 'Adviseren kan je leren' - zaterdag 9 november Utrecht](#)
[Dit kan de Koepel Adviesraden Sociaal Domein voor ú betekenen! \(ledenwerfcampagne\)](#)
[Nieuwsflits | Handreiking Inkoopbeleid Begeleiding en Huishoudelijke hulp](#)
[Nieuwsflits | Nieuw: interviewreeks met voorzitters van adviesraden sociaal domein](#)
[Nieuwsflits | Handreiking Samenstelling Adviesraad Sociaal Domein](#)
[Nieuwsflits | Handreiking De rol van de adviesraden ten opzichte van de sociale wijkteams](#)
[Nieuwsflits | Handreiking 'Adviseren kan je leren'](#)
[Nieuwsflits | Hoe ervaren voorzitters van adviesraden hun rol en positie?](#)
[Training: 'Adviseren kan je leren' - 18 januari en 21 maart 2020](#)
[Vrijdag 13 december | Provinciale inspiratiebijeenkomst in Amersfoort](#)
[Handreiking | Versterk het dagelijks leven; een plek in de wijk voor psychisch kwetsbare mensen](#)
[Nieuwsflits | Bijeenkomsten voor wethouders en beleidsmedewerkers sociaal domein](#)
[Nieuwsflits | Activiteiten 2020 & de beste wensen!](#)

Bijlage Handreikingen, infographics en artikel 2019

[Handreiking Inkoopbeleid Begeleiding en Huishoudelijke hulp](#)
[Handreiking Participatiewet](#)
[Handreiking Regionale Samenwerking](#)
[Handreiking Partners in Participatie](#)
[Handreiking Evaluierend onderzoek door adviesraden sociaal domein](#)
[Handreiking Werken met werkgroepen](#)
[Handreiking Bezinning op denkbare rollen](#)
[Handreiking Bereiken en betrekken van kwetsbare groepen inwoners](#)
[Infographic Signalen ophalen](#)
[Infographic Adviesproces](#)
[Artikel Werk en inkomen \(i.s.m. Stimulansz\)](#)
[Infographic 'Vanuit welk perspectief adviseer je?'](#)
[Handreiking: Versterk het dagelijks leven; een plek in de wijk voor psychisch kwetsbare mensen](#)
[Handreiking Adviseren kan je leren](#)
[Handreiking De rol van de adviesraden ten opzichte van de sociale wijkteams](#)
[Handreiking Samenstelling adviesraad sociaal domein](#)

Bijlage interviews met negen voorzitters van adviesraden

[Interview Maria Schmitz Wickermann, voorzitter adviesraad Borne \(interviewreeks voorzitters\)](#)

[Interview Ellen Verschuur, voorzitter Wmo-raad sociaal domein Bloemendaal \(interviewreeks voorzitters\)](#)

[Interview Freke van der Esch, voorzitter Adviesraad Sociaal Domein Best \(Interviewreeks voorzitters\)](#)

[Interview Aljona Wertheim, voorzitter Participatieraad Zwolle \(Interviewreeks voorzitters\)](#)

[Interview Harry ter Braak, voorzitter Adviesraad Sociaal Domein Delft \(Interviewreeks voorzitter\)](#)

[Interview René ter Huurne, voorzitter Participatieraad Waalre \(Interviewreeks voorzitters\)](#)

[Interview Trees Flapper, voorzitter Adviesraad Sociaal Domein Opsterland \(Interviewreeks Voorzitters\)](#)

[Interview Kees Slingerland, voorzitter Cliëntenadviesraad Alphen aan de Rijn \(Interviewreeks Voorzitters\)](#)

[Interview Hans van Huffelen, voorzitter Brede Participatieraad Enkhuizen \(Interviewreeks Voorzitters\)](#)

Bijlage Polls 2019

[Poll: Welke werk- en themagroepen zijn er binnen uw adviesraad?](#)

[Poll: Welke thema's hebben uw interesse voor trainingen in het najaar va 2019?](#)

[Poll: Wat wilt u weten van andere adviesraden? \(alleen leden\)](#)

[Poll: Wat is de structuur van uw adviesraad en welke overlegvormen zijn er?](#)

[Poll: Welke thema's ziet u in 2020 graag terug in een handreiking?](#)

Bijlage Blogs 2019

[De waardering en de kansen van collectieve en laagdrempelige ontmoetingsplekken](#) - Monica Stouten-Hanekamp

[Gemeenschappen; gegronde partners?](#) - Annica Brummel

[De mens die ik kan zijn](#) - Wendy Schuchmann

[Het interne speelveld binnen de gemeente](#) - Petra van der Horst

[Wordt het ooit nog wat met het resultaatgericht werken?](#) - Matthijs Vermaat

[Mensbeelden](#) - Karin van Dam de Meij

[Heeft u nog wat nodig?](#) - Joke van der Zwaard

[Heeft uw gemeente inwoners met een ongeneeslijke aandoening op het netvlies](#) - Carolien Neefjes

[Terug naar de kern: goede vragen stellen](#) - Riemie van Dijk

[Transformatie van de jeugdhulp: doe het samen met de mensen om wie het gaat!](#) - Marieke Nanninga

[De adviesraad is inmiddels helemaal ingebed in de gemeente](#) - Tineke Kunst

[Een 'stevige' mantelzorger is goud waard](#) - Gertjan van Rossum

[Goedkoop is duurkoop, ook bij hulpmiddelen](#) - Marijke Hempenius

[De diversiteit van \(dorps\)kernen](#) - Petra van der Horst
[Eigen regie en autonomie](#) - Karin van Dam
[Over Zorg](#) - Jan Fondse
[Burgerkracht als reactie op kostenoverschrijding](#) - Petra van der Horst
[Iedereen is welkom bij Nei Skoen](#) - Dirk den Hollander
[Het raadplegen van inwoners: realistische verwachtingen](#) - Petra van der Horst
[Eerste stap voor betaalbare zorg](#) - Thomas Ronnes
[Blinde Vlek](#) - Riemie van Dijk
[Over gedrevenheid](#) - Jan Fondse
[Steeds meer jeugdigen in tehuizen](#) - Kees Bakker
[Sterke verbindingen tussen bewonersinitiatieven en adviesraden](#) - Thijs van Mierlo
[Lang leve het bewonersinitiatief](#) - Floor de Jong
[Brug slaan tussen samenleving en gemeentehuis](#) - Jan Overweg
[Hoe krijg je de samenleving in beweging vrijwillig iets voor een ander te doen?](#) - Irene Domburg
[Loslaten én vasthouden](#) - Ellen Oomen
[VN-verdrag Handicap: Ook mee in de kopgroep](#) - Marijke Hempenuis
["Ik vind dit niet normaal" - Communitybuilding in een 55+ wooncomplex](#) - Kees Penninx
[Omgevingsvisie en Roodkapje](#) - Riemie van Dijk
[Aan de slag met participatie van jongeren en ouderen](#) - Jelke Martina Doodkorte
[Particuliere armoedebestrijding in opmars: aanwinst of blinde vlek?](#) - Keimpe Anema
[Wat speelt er in de jeugdzorg?](#) - Henk Beltman
[Tekorten in de jeugdzorg: wat kunnen adviesraden sociaal domein adviseren](#) - Henk Beltman
[Financieel misbruik van ouderen en mensen met een licht verstandelijke beperking](#) - Nico van Oosten
[Lid zijn van de adviesraad: netwerk of achterban?](#) - Petra van der Horst
[Wat zijn uw intenties?](#) - Petra van der Horst
[Open je ogen voor mij](#) - Karin van Dam
[Tekorten in de jeugdzorg: Wat kunnen gemeenten en adviesraden doen?](#) - Geert Schipaanboord
[Minder kinderen met jeugdzorg: Hoe doen we dat?](#) - Martijn van Wietmarschen
[Schulden: een eindeloos draaiend rad zonder fortuin](#) - Christine Kuiper
[Ouderenmishandeling: stel de vraag die niemand anders stelt](#) - Hans Douma
[Geld voor jongerenwerk betaalt zich uit](#) - Willem Draaisma
[Collectief en individueel werken in balans, lukt dat wel?](#) - Eelke Pruijm
[Benut ervaringskennis en vakmanschap](#) - Artie van Tuijn
[Minder behoefte aan beschut werk? Of is er iets anders aan de hand?](#) - Joris Barendrecht
[Waarom is uitkeringsontvangst erfelijk?](#) - Sanne Boschman
[Duiden van verhalen](#) - Riemie van Dijk
[Aanpak van eenzaamheid: Inrichten van ontmoetingsmogelijkheden is niet voldoende](#) - Eric Schoenmakers
[De meerwaarde van kunst en cultuur in het sociaal domein](#) - Finn Minke
[Vormgeven aan inclusieve burgerbetrokkenheid in de gemeente](#) - Else Boss

[Iedereen aan boord? - Hoe we de energietransitie ook écht voor iedereen betaalbaar kunnen houden](#) - Susanne Agterbosch en Madelon van Duren

['Waar is nummer 9?' Geen kind meer de dupe van armoede](#) - Igor Ivakic

[De bibliotheek: partner in crime voor de Adviesraad](#) - René Kronenberg en Anne-Marie van der Poel

[Radicale hulp en de getallen van Dunbar](#) - Gert Schout

[Succesvolle burgerinitiatieven - Durf te volgen](#) - Erzsi Meerstra - de Haan

[Grotere inzet van vrijwilligers leidt tot nieuwe winnaars en verliezers](#) - Marianne van Bochove en Lieke Oldenhof

[Jong en eenzaam?](#) - Susan de Vries

[Storytelling & clientondersteuning](#) - Riemie van Dijk

[Samen puzzelen](#) - Thijs van Mierlo

[De Omgevingswet binnen het Sociaal Domein: Heb lef om het echt anders aan te pakken!](#) Toon Tomberg en Martine Arts

[Aanpassen en meten: ouder worden in Hong Kong](#) - Yvonne Witter

[Naoberschap: smeeroelie voor zorg](#) - Leidy van der Aalst-Wolken

[Wie beslist dat?](#) - Anke Siegers

[Buurtbemiddeling is dé eerste stap bij woonoverlast](#) - Patrick van den Brink

["Vrijheid houdt op waar de grens van een ander begint"](#) - Kristin Janssens

[Laat lokale sociale raden de kosten opdrijvende krachten op de gemeentelijke zorg tegengaan](#) - Harrie Verbon

[Begrijpen, voor begrepen willen worden](#) - Frans van Rheenen

[Je onafhankelijke cliëntondersteuner: die ruil je niet even om](#) - Natacha Lijding en Marjolein Schipper

[Zorg voor elkaar doe je samen](#) - Marieke Koot

[Hier is de dokter beter dan in Marokko](#) - Nina Conkova

[Altijd 'aan' staan: de impact van intensieve mantelzorg](#) - Hans Alderliesten

[Waarom klantbeleving een essentiële rol speelt in schuldhulpverlening](#) - Frank van Jeveren en Dick-Jan Abbringh

[Participatie verbindt](#) - Saskia Buitelaar

[Durf te investeren in tijd](#) - Frans van Rheenen

[Van gemeente naar gemeenschap](#) - Petra van der Horst

[Het bevorderen van naleving](#) - Paulien de Winter

[Een buurt voor iedereen: een verantwoordelijkheid voor ons allen](#) - Anne-Marie van Bergen

[Er is moed voor nodig om in de spiegel te kijken](#) - Martijn Hulsen

[Fatsoenlijk samenleven](#) - Karin van Dam